

Bijlage 3

Scan tien criteria

Ouderbetrokkenheid 3.0

Zie voor meer informatie de hoofdstukken 2.3.3 en 4.2.

Op weg naar Ouderbetrokkenheid 3.0 – scan onderdeel 1

Deze scan biedt ondersteuning bij de implementatie van de tien criteria van Ouderbetrokkenheid 3.0 en bij het ontwikkelen van beleid. De scan is gebaseerd op een assessment van de Parent Teacher Association, die deze organisatie gebruikt bij het implementeren van de zes PTA-standaarden (zie hoofdstuk 2.2).

Bij ieder criterium zijn zowel specifieke doelen ontwikkeld als indicatoren die deze doelen op drie niveaus meten. Bovendien zijn er voorbeelden opgenomen voor de verschillende ontwikkelingsniveaus:

- Niveau 1: Basisniveau Beperkt niveau van ontwikkeling en invoering
- Niveau 2: Functioneel niveau Functioneel niveau van ontwikkeling en invoering
- Niveau 3: Excellent niveau Functioneren op excellent niveau

Niveau 2 bevat ook de elementen van niveau 1. Niveau 3 bevat ook de elementen van niveau 1 en 2.

Leraren, directies, bestuurders, ouders en bijvoorbeeld beleidsmakers kunnen deze scan invullen.

Acht voorbeelden om het instrument in te zetten:

- 1 Het beoordelen van de huidige stand van zaken.
- 2 Het ontwikkelen van ideeën en activiteiten voor de vormgeving van Ouderbetrokkenheid 3.0.
- 3 Als leidraad om het schoolbeleid en een schoolplan te ontwikkelen.
- 4 Het verduidelijken van het niveau van samenwerken van leraren en ouders.
- 5 Het in kaart brengen van de verbeteringen in de samenwerking met ouders.
- 6 Het inzichtelijk maken van de nascholingsbehoeften.
- 7 Als basis voor de discussie over de tien criteria van Ouderbetrokkenheid 3.0.
- 8 Het verhelderen van de implementatie per criterium.

Naam school:

Analyse:

Criterion 1 De school heeft met ouders een heldere visie op samenwerking geformuleerd. Uit alle informatie van de school aan ouders blijkt hoe belangrijk de school het samenwerken met ouders vindt. Ook in het gedrag van de medewerkers van de school is de visie op ouderbetrokkenheid zichtbaar.				
Doelen criterium 1				
1 Het is voor iedereen (leraren, huidige en ook nieuwe ouders) duidelijk hoe er wordt samengewerkt op de school.				
2 De visie op samenwerking wordt door betrokkenen gedragen, en is dus door vertegenwoordigers van school en ouders ontworpen.				
3 De invloed van de leerlingen is terug te vinden in de visie op samenwerking (voortgezet onderwijs).				
	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	Er is een heldere visie op samenwerking tussen school en ouders.	Er zijn ouders die hebben meegewerkt aan het formuleren van een heldere visie op samenwerking tussen school en ouders.	In alles is te merken dat school en ouders willen samenwerken in het belang van een optimale ontwikkeling van alle leerlingen.	

Voorbeeld	Op de website staat hoe school en ouders willen samenwerken.	In de visie wordt duidelijk gesproken over wat de school én ouders willen (dus niet alleen over hoe de school de samenwerking ziet).	Zowel medewerkers van de school als ouders (en in het voortgezet onderwijs ook de leerlingen) kunnen vertellen hoe en waarom er wordt samengewerkt op school.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
<p>Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.</p>				
<p>Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?</p>				

criterium 2

De school laat zien dat leraren, leerlingen en ouders actief betrokken worden bij het schoolbeleid. Bijvoorbeeld door middel van panelgesprekken met ouders, een leerlingenraad, een brainstorm tussen leraren, leerlingen en hun ouders over een bepaald beleidsthema, enzovoort. Leraren, leerlingen en ouders weten wat er met hun inbreng gebeurt.

Doelen criterium 2

- 1 Door in de beleidsvorming een stem te geven aan leerlingen en ouders, wordt het perspectief van deze belangrijke betrokkenen meegenomen.
- 2 De kwaliteiten van ouders worden zoveel mogelijk benut.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	De school houdt zich aan de wettelijke eisen rondom inspraak.	De school laat regelmatig wisselende groepen ouders meedenken over allerlei beleidsthema's.	De school laat ouders zoveel mogelijk meedenken.	

Voorbeeld	Ouders denken mee in officiële organen zoals de medezeggenschapsraad of ouderraad.	De school werkt met een klankbordgroep of panelgesprekken.	Ouders kunnen zich aan het begin van het jaar inschrijven voor beleidsthema's waarover ze graag meedenken. Aan elke interne werkgroep in de school wordt zo mogelijk minimaal één ouder toegevoegd om zo altijd het perspectief en de expertise van ouders te benutten.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				
Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?				

Criterion 3

Op school is aan alles te merken dat leraren, leerlingen en ouders welkom zijn op school.

Doelen criterium 3

- 1 Om goed te kunnen werken, voelen leraren zich thuis op school.
- 2 De school kent een warm pedagogisch klimaat voor alle leerlingen als basis om zich te kunnen ontwikkelen.
- 3 Ouders voelen zich fijn op school omdat dit de plek is waaraan zij hun kind toevertrouwen.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	In de visie van de school wordt benadrukt dat leerlingen zich thuis moeten voelen op school.	Het schoolgebouw kenmerkt zich door een vriendelijke en duidelijke uitstraling, zodat leerlingen zich thuis voelen op school.	In alle facetten van de organisatie, het gedrag en het gebouw is bewust nagedacht hoe iedereen zich welkom kan voelen op school.	
Voorbeeld	Op de website wordt de visie van een goed pedagogisch klimaat helder weergegeven.	<p>Leerlingen herkennen zich in de inrichting van de school, bijvoorbeeld door eigen werk (tekeningen en werkstukken).</p> <p>Leerlingen hebben een vriendelijk ingericht schoolplein of een plezierig uitzijnde aula.</p> <p>Leraren hebben een fijne plek om te pauzeren.</p> <p>Bordjes in de school wijzen de weg.</p> <p>Bij de klaslokalen hangt een foto van de leraar/leraren.</p>	<p>Het schoolgebouw is niet alleen afgestemd op leerlingen en medewerkers, maar ook op ouders (bijvoorbeeld ontvangst, parkeerplaatsen voor ouders en zitjes).</p> <p>Medewerkers van de school laten in hun gedrag zien dat zij voor ouders ook de vriendelijke gastheer/-vrouw van de school zijn.</p> <p>Mimimaal één keer per jaar wordt een rondje om en door het gebouw gelopen met een groepje leerlingen en met een groepje ouders om te kijken hoe het gebouw verbeterd kan worden (zie bijlage 4).</p>	

Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.

Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.

Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?

Criteria 4

Ouders en leraren werken voortdurend samen om het leren en een gezonde ontwikkeling van leerlingen te ondersteunen, zowel thuis als op school.

Doelen criterium 4

- 1 Leerlingen ervaren school en thuis als leefwerelden die voldoende op elkaar zijn afgestemd, zowel pedagogisch als didactisch.
- 2 Het leren krijgt thuis betekenis in een natuurlijke context.
- 3 De gesprekken thuis 'aan tafel' kenmerken zich door het stellen van gerichte vragen over de (leer)ervaringen van de dag. Geen gesprekjes meer zoals "Hoe was het op school?", "Gewoon." "Wat heb je vandaag gedaan?", "Oh niks..."
- 4 Ouders coachen hun kind thuis, in plaats van dat zij hen vooral controleren en pushen om huiswerk te maken.

Niveau 1:
Basisniveau

Niveau 2:
Functioneel niveau

Niveau 3:
Excellent niveau

Komt helemaal niet voor

Indicator	Een aantal keren per jaar worden ouders in een bijeenkomst geïnformeerd over het curriculum of andere belangrijke thema's.	Ouders worden regelmatig door de school op de hoogte gesteld wat hun kind op school leert.	De school betreft ouders op creatieve manieren bij het leren van hun kind.	
Voorbeeld	De school organiseert elk jaar informatie-/thema-avonden.	<p>In een wekelijkse nieuwsbrief krijgen ouders informatie over wat hun kind leert op school.</p> <p>Het huiswerk is voor ouders via Magister zichtbaar.</p> <p>De school heeft inloophmomenten voor ouders om naar de schriften van hun kind te kijken.</p>	<p>Ouders denken mee hoe er wordt gecommuniceerd tussen school en ouders en met welke media.</p> <p>Ouders worden regelmatig met/door hun kind uitgenodigd voor een project.</p>	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				

Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?

Criterion 5

Gesprekken tussen leraren, leerlingen en ouders worden vanuit gelijkwaardigheid gevoerd. Iedereen heeft zijn eigen actieve inbreng. Leerlingen zijn zoveel mogelijk bij alle gesprekken aanwezig. De plaatsen waar gesprekken worden gevoerd zijn voor iedereen comfortabel en gelijkwaardig en er is voldoende tijd voor alle deelnemers.

Doelen criterium 5

- 1 Leraren, leerlingen en ouders voelen zich prettig in gesprekken op basis van een onderlinge relatie.
- 2 In gesprekken tussen leraren, leerlingen en ouders wordt aanspraak gedaan op ieders gevoel van competent zijn.
- 3 In gesprekken tussen leraren, leerlingen en ouders voelt iedereen zich autonoom.
- 4 Leerlingen worden zoveel mogelijk betrokken bij hun eigen leerproces.
- 5 Leerlingen worden - passend bij hun leeftijd – zo snel mogelijk verantwoordelijk gemaakt voor hun eigen leerproces.
- 6 Ouders en leraren bejegenen elkaar respectvol zonder gebruik van status.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	Ouders worden als belangrijk gezien.	De school probeert zich in te leven in ouders. Ouders mogen hun kind meenemen naar een gesprek.	Leraren, ouders en leerlingen versterken elkaar in hun rol en gaan gelijkwaardig met elkaar om. Leerlingen zijn zoveel mogelijk bij alle gesprekken aanwezig.	

Voorbeeld	Ouders worden regelmatig uitgenodigd voor een gesprek.	Ouders zitten op stoelen die passen bij hun lengte. Leraren vragen ouders naar hun visie op het leerproces van hun kind.	Leerlingen bereiden een gesprek tussen school en ouders voor met de leraar en geven een presentatie aan hun ouders.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				
Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?				

Criterium 6

Leraren, leerlingen en ouders voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en zijn daarop aanspreekbaar. Zo wordt er respectvol over elkaar gesproken zowel binnen als buiten de school. Voor leraren, leerlingen en ouders die buiten de groep dreigen te vallen voelt iedereen zich verantwoordelijk.

Doelen criterium 6

- 1 De school is een veilige plek voor alle betrokkenen.
- 2 Op school leren leerlingen zich verantwoordelijk te voelen voor de mensen in hun omgeving (burgerschap).
- 3 Leraren en ouders geven leerlingen het goede voorbeeld in samenleven.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	De school werkt aan een goede sfeer tussen de leerlingen binnen de groep/ klas.	De school betreft ouders bij belangrijke pedagogische issues in de groep/klas.	Samen met de leerlingen en ouders bouwt de school aan een klimaat waarin men elkaar binnen de groep/ klas kent, zich verbonden weet met elkaar en verantwoordelijk voelt voor elkaar.	
Voorbeeld	De school organiseert regelmatig activiteiten voor leerlingen zodat die een hechte groep vormen. Denk bijvoorbeeld aan een schoolkamp aan het begin van het jaar.	Als pesten uit de hand loopt, wordt aan ouders gevraagd om op school te komen en de school te ondersteunen in haar aanpak.	Bij calamiteiten worden ouders uitgenodigd mee te denken over een passende oplossing. Leerlingen en ouders worden regelmatig uitgenodigd voor informele momenten, bijvoorbeeld een high tea of een voorstelling door leerlingen.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				

Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?

Criterium 7

Het leerlingendossier is toegankelijk voor leraren en ouders. Ouders worden uitgenodigd informatie toe te voegen.

Doelen criterium 7

- 1 Leraren en ouders zijn vanuit hun eigen rol samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de leerling, hun kind.
- 2 Leraren en ouders zijn samen verantwoordelijk voor een schriftelijke verslaglegging van deze ontwikkeling.
- 3 Ouders worden meegenomen in alle informatie die over hun kind beschikbaar is.
- 4 De school zorgt voor een feitelijke verslaglegging over leerlingen (in plaats van interpretaties en vermoedens).
- 5 De school kent geen schaduw dossiers en aantekeningen over leerlingen die ouders niet mogen zien.
- 6 Ouders mogen op elk moment alles inzien wat over hun kind staat beschreven.
- 7 Ouders mogen altijd informatie toevoegen aan het dossier van hun kind.
- 8 Scholen hebben alle informatie over elke leerling overzichtelijk beschikbaar.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	Ouders kunnen het dossier van hun eigen kind inzien, maar de school communiceert daar niet actief over.	Ouders zijn op de hoogte dat ze het dossier van hun eigen kind kunnen inzien.	Ouders worden regelmatig door de school uitgenodigd om het dossier van hun eigen kind in te kijken en aan te vullen met eigen informatie.	

Voorbeeld	In de schoolgids wordt vermeld dat ouders het dossier van hun eigen kind kunnen inzien.	Ouders wordt gevraagd elk gespreksverslag tussen school en ouders te ondertekenen voordat dit in het dossier gaat.	Tijdens elk startgesprek aan het begin van het jaar wordt ouders verteld hoe ze het dossier van hun kind kunnen inzien en aanvullen.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				
Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?				

Criterium 8

De school laat zien open te staan voor verbeter suggesties en gaat op een transparante manier om met klachten. Iedereen kan zien welke (officieel) gemelde klachten er zijn en wat er met deze klachten gebeurt. Natuurlijk worden privacyregels hierbij in acht genomen.

Doelen criterium 8

- 1 De school hecht waarde aan de inzichten van ouders.
- 2 De school neemt verbeter suggesties en klachten van ouders serieus.
- 3 De school is erop uit om de school waar mogelijk te verbeteren.
- 4 De school is transparant in wat er met klachten en verbeter suggesties gebeurt en waarom.
- 5 De school gaat zorgvuldig om met privacygevoelige informatie.
- 6 De school stimuleert ouders om mee te denken over mogelijke verbeteringen.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	De school voldoet aan de wettelijke eisen ten aanzien van de klachtenprocedure.	De school gaat regelmatig met ouders in gesprek zodat zij hun verhaal kwijt kunnen.	De school is proactief op zoek naar verbetersuggesties en laat in alles zien open te staan voor mondelinge/schriftelijke klachten. Ook koppelt zij zo mogelijk terug wat er met klachten/verbetersuggesties gebeurt.	
Voorbeeld	De school heeft een klachtenprocedure in de schoolgids staan.	De school organiseert panelgesprekken met ouders om te horen wat er onder ouders leeft.	De school stelt een verbeterteam in waarin een leraar, een ouder en iemand uit de directie plaatsneemt. De beste klacht of verbetersuggestie wordt steeds als tip van de maand op de website vermeld.	
Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				
Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?				

Criterion 9

Ouders zijn aanwezig bij de startgesprekken en op de andere samen afgesproken contactmomenten. Daarbij is helder voor school en ouders wanneer aanwezigheid verwacht wordt en waarom.

Doelen criterium 9

- 1 Om een goed team te vormen, vindt aan het begin van het schooljaar een startgesprek plaats met de leerling, zijn ouders en de groepsleerkracht/mentor.
- 2 School en ouders bepalen samen welke contactmomenten er zijn op basis van de behoeften van de leerling, hun kind.
- 3 Afsproken contactmomenten zijn voor niemand vrijblijvend.

	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	<p>Voor de herfstvakantie vindt een startgesprek plaats met elke ouder, waar de leerling wel of niet bij is. De school bepaalt de vorm van het startgesprek.</p> <p>De school werkt met een door haar vastgestelde gesprekkencyclus gedurende het jaar en nodigt ouders daarvoor uit (bijvoorbeeld rapportgesprekken).</p>	<p>In de eerste weken van het schooljaar vindt een startgesprek plaats met elke ouder.</p> <p>Ouders kunnen kiezen uit een aantal contactvormen met de school.</p>	<p>In de eerste twee of drie weken van het schooljaar vindt een startgesprek plaats met elke ouder. Bij dit startgesprek is de leerling altijd aanwezig, ongeacht zijn leeftijd. De invulling van het gesprek wordt door de deelnemers gezamenlijk bepaald, voor of tijdens het gesprek.</p> <p>Met elke ouder wordt op basis van de behoeften van de leerling vastgesteld welke contactvormen nodig zijn en daarover worden duidelijke afspraken gemaakt.</p>	

<p>Voorbeeld</p>	<p>Het startgesprek wordt een 'omgekeerd' gesprek of iets dergelijks genoemd: ouders wordt aangegeven iets over hun kind te vertellen.</p> <p>Ouders kunnen zich inschrijven op een rooster of opgeven of zij gebruikmaken van een gesprek op school.</p>	<p>De school werkt met een soort menukaart met verschillende contactvormen waaruit ouders kunnen kiezen.</p>	<p>In de agenda's van de leraar en de ouder worden de gesprekken vastgelegd.</p>	
<p>Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.</p>				
<p>Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.</p>				
<p>Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?</p>				

Criterium 10

Wetten en schoolregels worden door de school actief en helder duidelijk gemaakt en door iedereen nageleefd (zoals leerplicht, ouderbijdrage, omgangsregels, enzovoort). De school heeft het basisarrangement van de inspectie.

Doelen criterium 10				
1 De school als organisatie geeft het goede voorbeeld in het naleven van regels en wetten. 2 De medewerkers van de school geven het goede voorbeeld in het naleven van regels en omgangsvormen, zowel naar leerlingen en ouders als onderling. 3 Ouders geven het goede voorbeeld in het naleven van wetten, regels en omgangsvormen, zowel naar hun kind en medeleerlingen, als naar schoolmedewerkers en andere ouders.				
	Niveau 1: Basisniveau	Niveau 2: Functioneel niveau	Niveau 3: Excellent niveau	Komt helemaal niet voor
Indicator	De school communiceert duidelijke schoolregels voor leerlingen en ouders.	De school communiceert duidelijke afspraken voor leerlingen, leraren en ouders.	De school kent een cultuur waarin leerlingen, leraren en ouders reflecteren op hun eigen gedrag en elkaar aanspreken wanneer wetten en omgangsregels worden overtreden.	
Voorbeeld	In de schoolgids staan heldere afspraken over wat er van leerlingen en ouders wordt verwacht.	Er is een protocol aanwezig met duidelijke afspraken waaraan ieder zich moet houden.	<p>Docenten die proefwerken niet binnen de gestelde termijn nakijken nemen leerlingen serieus wanneer die hen daarop aanspreken.</p> <p>Ouders spreken elkaar aan wanneer zij van elkaar zien dat ze een appje sturen tijdens het met de auto naar school brengen van hun kind.</p> <p>Schoolregels zijn geen regels om leerlingen onder de duim te houden maar samenlevingsregels die voor elke bezoeker van de school gelden (voorbeelden in bijlage 5).</p>	

Indien van toepassing, plaats dan een X in de juiste kolom.				
Wat gebeurt er op dit gebied op onze school? Beschrijf zichtbare activiteiten waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt vormgegeven.				
Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking (nog meer) 3.0 te maken?				

Op weg naar Ouderbetrokkenheid 3.0 – scan onderdeel 2

De eerste stap in de voorbereidingsfase.

Beantwoord - het liefst samen met ouders - de volgende vragen:

- 1 Welke kansen en bedreigingen zien we voor het concept Ouderbetrokkenheid 3.0?

- 2 Welke kansen en bedreigingen zien we voor het concept Ouderbetrokkenheid 3.0 in het team?

- 3 Welke kansen en bedreigingen zien we voor het concept Ouderbetrokkenheid 3.0 onder de ouders?

Beschrijf hieronder wat nodig is om de bedreigingen onder 1, 2 en 3 om te zetten in kansen.

1

2

3

Beschrijf op basis van bovenstaande analyse hoe de school er in het komende schooljaar uit zou moeten zien op het gebied van ouderbetrokkenheid. Denk aan activiteiten op langere termijn en quick wins.

Activiteit	Doel	Maand	Verantwoordelijk